

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринков. ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА.
Місячно: в краю 5-00 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Фейнін,
Голланд. 20 фр. фр.,
Італі 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Нідерланди 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 к. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — 3 мита адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні“ 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ до АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Невдача Гугенберга.

Львів, 28. грудня 1929.

Гак звава „золота неділя“, остання неділя перед Різдвяними Святими, не показалася золотою для Гугенберга і тих кругів у Німеччині, що домагалися народного голосування, себто плебіситу, у справі прийняття чи радше відкинення плану Юнга. Слаба участь населення в цьому голосуванні виявила, що величезна більшість німецького народу акцентує політику свого уряду й годиться, хоч може і з боєм серця, на план Юнга і зв'язані з ним важкі фінансові зобов'язання Німеччини, аби не робити тому урядові надто великих труднощів.

Треба знати, що згідно з вимогами німецької конституції відбулося вже передіє в цій справі одне голосування (т. зв. Фольксбетерен), в якому виборці домагалися народного вирішення (т. зв. Фольксентшайд) щодо прийняття або відкинення плану Юнга. В першому голосуванні, яке відбувалося явно, взяло участь 4.1 мільйон виборців, себто майже 10 відсотків загалу управнених до голосування (всіх управнених було 42,111.173). В вельньому голосуванні, що відбулося тайно і мало характер плебіситу, віддало всіх 6.293.109 голосів. З того уважливо 130.707 гол., проти відкинення плану Юнга було 337.320 гол., а за відкиненням плану голосувало 5,825.082 виборців, себто близько 14 проц. управнених до голосування.

До важности голосування треба було по закону понад 21 мільйон голосів, себто понад 50 проц. управнених до голосування повинно було взяти в цьому участь і голосувати „за“. А тимчасом, не зважаючи на широку агітацію німецьких націоналів і нац. соціалістів за участю в голосуванні, „за“ голосувало не цілих 6 мільйонів населення, тобто менше як третина числа, потрібного до важности цього плебіситу. Таким чином Гугенберг і ті, що від довшого часу виступали настійливо за домагання народного плебіситу в справі плану Юнга, провалилися на цілій лінії.

На отському місці варто пригадати, що німецькі націоналісти й нац.-соціалісти, отже ті обидві партії, які висули домагання отсього плебіситу і його в дійсності перевели, здобули при останніх виборах до райхстагу около 7 мільйонів голосів на свої лінії. З переведеного в неділю 22. ц. м. голосування виходить, що більше як мільйон виборців цих обох партій не пішов за їх гаслом і до виборчих урн не явився. А відкинувши це гасло, підносячи домагання плебіситу і виключив це домагання в масі, думали ці партії, що за ними підуть і поважні відлоти інших політичних партій. Бож інакше не було б для них найменшого амислу висувати це домагання і виставляти в його інтересі всю свою силу й велич на таку небезпеку.

Для доповнення характеристики цього плебіситу треба ще сказати, що всі німецькі політичні партії, а зважкою обох заінтересованих видали до своїх прихильників паролі: не брати ніякої участі в голосуванні. Так і сталося. А тих 337.000 виборців, що голосували „ні“, це були виборці в тих околицях, де був сильний терор нім. націоналів, а це більше нац. соціалістів, під натиском якого вони, правда, явилися до виборчої урни, але віддали свої голоси проти відкинення плану Юнга.

Правда, в обі заінтересовані партії пробують гешер виблизити свою невдачу тим, що в своїй пресі пишуть про різні перешкоди і труднощі для виділення справляючої волі німецького народу: це, мовляв, несприятливий день виборів, бо в „золоту неділю“ люди зайняті закупками і застали приготуваннями до свят, а вибори їм не в голову; це терор комуністів у деяких околицях; це як ніщо помилики й неясности в тексті нар. плебіситу. Безперечно, що є в цих закидах якась маленька доза правди, але все те не в силі змінити безсумнісного факту, що величезна більшість німецького народу погодилася в політичному свого уряду, яка іде по лінії поміршого Штреземана і намагається виконати по змозі сил всі наложені на Німеччину зобов'язання. В цьому саме вага найважчої невдачі Гугенберга.

Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий“

у Львові, Ринков. ч. 10 (ч. телефону: 433. — Конто Почтової Шадни ч. 143.467).
як Центральна Каса українських кооперативів приймає вкладки ощадности, забезпечує їх у твердій валюті та поміщає у наших кооперативах, щоб піднести господарський розвій українського народу. 3-10

Не мусите їхати до міста,

щоб зложити свої гроші в банку. Можете це зробити при допомозі складанок Почтової Каси Ощадности, які вишле Вам на бажання безплатно

КООПЕРАТИВНИЙ БАНК „ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Між Францією й Англією.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 21. XII. 1929.

I.

Не без зорадних уваг відкликається тутешня преса на звістку, що п. Сновден думає, мовляв, про „санкції“, тобто про карні міри, проти Німеччини на випадок, якби вона захотіла не виконувати обов'язків, що випливають з плану Юнга. Натомість німецькі газети звистують цю очевидно занепокоєні. На всякий випадок, коли покищо не достає цій звістці урядового потвердження, то не хвилює її ні політичний інтерес, ні навіть певний гумор.

Вона лежить, що найменше, на лінії журн щодо німецьких фінансів, яка виявляється від деякого часу, особливо від часу відомого меморіалу д-ра Шахта і яка означає одночасно й побикування щодо викональности плану Юнга.

Фінансова реформа, яку має перевести німецький парламент і яка там досі не завершена; труднощі німецького державного скарбу; загроза дефіциту — все те виправдує не тільки виступ д-ра Шахта, а й своєчасно, нині призабуту, остерогу Паркера Джільберта, американського наставника похороненого тепер плану Дожа. Якщо в результаті довгого періоду соціально-демократичної (д-р Гальфердінг) господарки в німецьких державних фінансах Німеччина станеться невилатна, то весь план Юнга не буде багато важливий. Це більш-менш певне, дехто навіть каже: очевидно. Іронічно воно виглядає щойно тоді, коли соціалістична господарка в державних фінансах особливо зворушує п. Сновдена — він же сам соціаліст, визнаєць тих самих теорій, що його німецький собрат на міністерському стільці, д-р Гальфердінг, і сам він снікується переводити в життя в англійському скарбі ті самі принципи, які йому зовсім не подобаються, коли їх переводить у себе довжинця Англії, Німеччина.

II.

Одна з тутешніх ліній газет, духом близька п. Сновдену, „Оувен“, говорючи про ці справи, меляхолойно заявляє:

„Ще вчора всі згідно думали, що план Юнга має змінити характер німецького репараційного догву в тому амислі, що з політичного догву він мав переміститися на довг торговельний, та що наслідком цього автоматична санкція чи кара, яка грозилась Німеччині за невиконання плану, мала полягати на шкоді, заподіяній самим цим фактом німецькому публічному кредитові“.

Це правда: така а принципі система плану Юнга. Але бачимо, що англійський соціалістичний міністр більше ніж прекрасні принципи волить справжні гроші, і, наче звичайний собі капіталіст чи лихвар, думає про реальні застави й поруки, щоб дійсно стягати свою вірительність.

Передчорашній „Таймс“, наводячи цю звістку і коментарі німецької преси про неї, не тільки не додає до них ніякого заперечення, а ще й заявляє від себе:

„Річ самозрозуміла, що британський уряд не мав наміру якийнебудь способом знов розкривати питання реокупаци Надренщини“.

„Реокупация“, тобто нова окупация Надренщини! Ось до чого договорюються деякі англійські кола, дарма, що посередньою, нібито негатиною дорогою, майже точно в ті самі хвилини, коли останні британські чети відлітають звідси Рену Соціалістичний англійський у-

ряд, значить, не думає знов вислати окупаційну армію над Рен...

Цього можна було зрештою й сподіватися. Так само можна й сподіватися, що ні соціалістичний, ні якийнебудь інший будучий британський уряд не захоче вислати ескадру, щоб блокувати німецькі пристані, в разі невиконання плану Юнга. Одне коло ні армія не має карати Німеччину, ні фльота, то-що інше? Ні право народів, ні історична практика не знають іншого засобу проти відпороного довжинця. Французькі газети іронічно питаються, чи може п. Сновден вигадати якийсь невиданий спосіб, і радять ждати цього обявлення.

III.

Та французька іронія в цьому випадку мабуть рівняється ударови батоогом по воді. І загадочно, неозначену (до того й не потверджену ані не заперечену) погрозу англійського міністра ймовірно треба розуміти як амисл недовдоволення Великої Британії ізза щораз то нових проявів німецько-французького наближення.

Саме в останніх днях велику сенсацію в політичному світі викликає заповідження на найближчий час гостина п. Марсала в Німеччині. Цей п. Марсаль — один з чільніших асів високих банкових кола Франції, колишній міністр скарбу і — колишній — заявляючи ворог якогонебудь співробітництва між Францією і Німеччиною. Радом цей представник товстої французької буржуазії і один з діячів французького імперіалізму ле в Берлін на мирно-дружню гостину до найбільшої німецької партії. А французькі газети живо говорять про цей несподіваний акт — одні притакуючи йому, другі осуджуючи його, та всі згідно признають йому велику політичну вагу. Крім того по обох боках Рену зароджується ціла нова література про французько-німецькі взаємини, в обох мовах. Творяться настрої, пригтовляються діла.

А що — як свого часу справедливо заявляв Ленін — всякий союз, всяке братання між двома політичними силами автоматично й неминуно звертається проти когось, то й річ самозрозуміла, що британські діячі, будь вони навіть соціалісти, питаються самі себе, чи припадково тим „кимсь“, третім не буде Англія, або також і Англія.

Ведеться отже англійська контракція в Німеччині — також і в літературі німецькій. А загадочні погрози Сновдена — одні тон у цій контракції.

Розстріли на Україні.

Харківський „Комуніст“ з 19. грудня п. р. приносить інформацію аамітку про те, що окружний суд у Прилуках розглядав справу „терорівсько-гитайської“, — як він пише, — терористичної організації, яку викрито в с. Сокириних, Срібнянського району. Організація мала за завдання, подал „Комуніст“, повалити радянську владу при допомозі збройного повстання. Назвали до неї „гитали“. На чолі організації стоїть Лисовий, бувший старшина армії УНР. Він був якийсь час головою соціалістичної сільської ради, а потім перенісся до Прилуки, де став заступником голови окружної спілки мисливців. На цьому становищі він доставляв зброю для організації. За час свого існування організація під проводом Лисового мала виконати 25 терористичних актів. Її не були акти — „Комуніст“ не подає. Прилуцький суд засудив 13 учасників організації на кару смерті через розстріл. Присуд виконано.

Серед комуністів.

Покаяння К. Максимовича.

К. Максимович — це один з тих членів КПЗУ, які разом з Турянським і Васильковим підтримували позиції Шумського в КП(б)У. Максимович став в обороні Шумського навіть на зборах КП(б)У в Харкові, у яких брав участь в характері умовитого представника КПЗУ. Виступ Максимовича в обороні Шумського та його позицій в національній політиці вповні підтримав був ЦК КПЗУ у 1927 р., та не прийняв резолюції представника Комінт. проти шумських в на своєму пленарному засіданні, присвяченому цій справі. Це я спричинило розлам у КПЗУ. Провідники тодішнього ЦК КП(б)У були Васильків і Турянський. Їх група ще й досі стоїть на позиціях шумським у гуртується біля журналу „Культура“, що виходить у Львові.

Максимович, що по своїм виступі в КП(б)У остав у СРСР вже складав раз заяву, що він не погоджується з лінією Василькова-Турянського. Було це весною 1929 р. Ця його заява появилася у радянській пресі рівночасно з авальгічною заявою Шумського. Обидва вони осуджували тоді лінію Василькова-Турянського і їх сторонників з КПЗУ, але своїх власних „помилки“ не осудили.

Зате тепер появилася в харківському „Комуністі“ в 15. грудня ц. р. нова заява самого тільки Максимовича, адресована до ЦК КП(б)У, в якій він всю свою дотеперішню лінію „засуджує і плямує“ та просить, щоб його прийняли знов у лави компартії. В заяві до редакції „Комуніста“ Максимович лише між іншим: „Я рішуче засуджую розлам КПЗУ і відхід групи Василькова й Турянського від Комінтерну плямую, як зраду інтересів робітничої класи. Я признаю за правильну національну політику КП(б)У, як визнаю за правильні й постанови Комінтерну в національному питанні. Я цілком і безвідмовно поділяю генеральну лінію партії в усіх питаннях“.

У відповідь на такі покаянні заяви та листи в „засуджування і плямування“ прилягло себе самого і своїх вчорашніх товаришів ЦК КП(б)У прийняв у справі Максимовича таку постанову: „Зважаючи на те, що розламницька робота Максимовича завдала особливо важкого удару КПЗУ та революційному рухові на західно-українських землях і що ще кілька місяців тому Максимович цілком обстоював свої помилки, ЦК КП(б)У вважає за можливе порушити питання про відновлення Максимовича в партії за 3 місяці“.

Отже бачимо, що рабська самопониження Максимовича допомогло йому не багато. Щойно по 6-ти місяцях комуністи почнуть розважати, чи його взагалі можна вже „відновляти“ в партії, чи таки прогнати від неї на сто вітрів.

Чай марки „БУЗЬКО“

с знаменитий.

3 життя українського жіноцтва.

Загальні збори „Союзу Українок“.

Річні загальні збори „Союзу Українок“ вже здавна перестали бути тільки внутрішньою справою Товариства і його членів. Сьогодні вони є не лиш переглядом праці зорганізованого жіноцтва, але й показником його громадянської зрілості, а що найважливіше: вони відзеркалюють погляди жіноцтва чи не на всі актуальні питання нашого життя. Тому й не дивня, що річним зїздом „Союзу Українок“ цікавиться не лиш загальне жіноцтво, але й ціле українське громадянство, яке слідкує за проявами збірного життя нації. Цьогорічні загальні збори „Союзу Українок“, що відбулися в днях 22 і 23. XII. 1929 р., були доказом, що громадянський розвиток українського жіноцтва йде вперед семимильними кроками та що жіноча організація це необхідне і незвичайно важке звено в організаційному ланцюзі живих сил нації. Високий рівень нарад, рішень і асестороння дискусія, бездоганна технічна підготовка зборів та енергійний їх провід — всі ті моменти склалися на дуже відрядну картину та свідчили про зрілість, активність і здоровий громадський інстинкт нашого жіноцтва.

В нарадах, які з короткою перервою на обід тривали повні два дні, взяла участь сотня делегаток з краю та велике число львівських членів товариства. Заступлені були майже всі філії „Союзу Українок“. Перший раз явилися на загальні збори „Союзу Українок“ в більшому числі селянки, делегатки сільських кружків „С. У.“, які щораз густішою сіткою вкривають край. Присутність селянських делегаток була найкращим доказом, що „С. У.“ перейшов уже етап організації інтелігенток та що він став поважною суспільною організацією широких мас українського жіноцтва. Понемно вражала

ПРИРОДНІ ПАЛЕСТИНСЬКІ ВИНА Й КОНЯКИ

„КАРМЕЛЬ“

З ОХОРОННИМ ЗНАКОМ НА ЕТИКЕТАХ

... і неси на дружку у двійку. XII—23*

Гурт. продаж: Т-во КАРМЕЛЬ, Львів — Знесіння. Тел. 6 91.
МАРКУС ШІФФЕР, Станіславів, Сапінжинська 10.

численна участь жіночої молоді. Присутні були делегатки студенток у Львові та в Кракові, заступлені були курії старших пластунок. Також між делегатками філій можна було запримітити побіч сивоволосих громадинок багато молодого нарізку. Це доказ, що „Союзові Українок“ вдалося перекинути міст до молодого покоління.

Зборами проводили голова „С. У.“ пос. М. Рудницька та її заступниця п-ні О. Шепарович. В почесній президії зборів заняли місця: голова „Жіночої Громади“ в Чернівцях п. О. Гузарєва, мішанка Анастасія Кратко із Стоянова, З. Олесницька, голова філії „С. У.“ в Золочеві та І. Домбчевська, голова філії „С. У.“ в Стрию. Секретарювали пп.: І. Домбчевська та пластушка С. Мойсєвич.

Відкриваючи збори голова згадала померших членів Т-ва, Івану Гладішовську-Пеленську і Северину Кабаровську, яких пам'ять вшанували присутні повстанням з місць. Далше голова згадала всі жертви народнього лихоліття і в імені цілого українського зорганізованого жіноцтва заклала рішучий протест проти червоного терору московських, комуністичних володарів на Україні та проти переслідування ними українського національного руху. Перед приступленням до дневного порядку голова подякувала тим українським установам, які морально або матеріально піддержували „Союз Українок“ в його працях, а саме, зложила подяку: „Просвіті“, „Сільському Господареві“, дирекції „Дністра“, „Трудові“ і редакції „Жіночої Долі“.

Незвичайно богата й интересна програма загальних зборів, присвячена була в першій мірі підсумкам минулорічної діяльності та наміченню шляхів праці на черговий рік. Крім цього в програму входили реферати ідеологічного характеру, а далше іменування почесних членів та вибір нової управи Т-ва.

Перший день нарад заняли звіти Головного Виділу та звіти делегаток. Ці звіти давали картину не лише діяльності львівської централі, але також були переглядом праці жіночої організації на місцях. Звіти Головного Виділу не обмежувалися до перечислення сухих дат і фактів. Це були реферати поодиноких референток, яким доручено в Головному Виділі ведення окремих ділянок праці. Ці реферати, крім звіту з діяльності, подавали напрямні на майбутнє, звертали увагу на головні болячки жіночої організації, на її перепони, труднощі, недостаті. Секретарський звіт здала заступниця голови п. О. Шепаровичева, організаційний сен. О. Кисілевська, освітній д-р С. Парфанович, справу сільсько-господарської освіти реферувала п. М. Струтинська, справу міжнародних звязків д-р Д. Дзеровичева, про інструкторки курсів говорила п. Витковицька, звіт товариської секції здала п. Колтунокова, а касовий п. І. Шахова. Подавати ці звіти-реферати хоч би тільки в загальних нарисах — переходить рямці статті. Вистане ствердити, що вони освілювали становище жіноцтва до всіх актуальних питань нашого життя та свідчили про те, яку велику суму культурницької праці вкладає наше жіноцтво в змагання нації. Зокрема слід підкреслити велику роботу жіноцтва в діяльності культурно-освітній та господарській.

Високий був також рівень звітів делегаток, а вичерпуюча кількогодина дискусія охоплювала всякі громадянські справи, звязані безпосередньо з завданням жіночої організації. Особливу увагу присвячено в дискусії методам організації сільського жіноцтва. Справа притягнення до праці сільських інтелігенток, справа сільсько-господарської освіти, платних організацій, організації диточих садків, організації робітниць і служниць, потреба власного ідеологічного органу — виривали раз-ураз в дискусії. Вага звязків з міжнародними жіночими організаціями та значіння тісного ідеологічного і організаційного звязку з молодим жіночим поколінням наблизили належний відгомін у дискусії.

Двом дуже важним ділянками жіночої праці, які досі не входили в круг діяльності „С. У.“, присвячені були окремі реферати. А саме, д-р Софія Парфанович говорила про „Завдання жінки в діяльній гігієні“, а пп. І. Гургула й І. Макух-Павликовська про „Роль жіноцтва

в зберіганні людського мистецтва“. При Головному Виділі повстануть тепер окремі реферати для тих справ, а завданням дотичних референток буде втігнути зорганізоване в „Союзі Українок“ жіноцтво до праці над заціплюванням гігієни серед нашого народу та навчити жіноцтво зберігати та плекати скарби нашого народнього мистецтва, яке здебільша є твором жіночих рук.

Обґрунтуванню ідеології фемінізму присвячений був реферат пос. М. Рудницької п. з „Економічна незалежність жінки“. Прелегентка зясувала в своєму рефераті незвичайно складне питання жіночої праці як зі сторони господарської, так психологічної та етичної. Зокрема обговорила референтка складну проблему звання і подружжя.

На внесення Гол. Виділу збори вибрали почесними членами Т-ва слідуючі громадянки: М. Білецьку (Львів), Г. Шухевичеву (Львів), О. Кобилянську (Чернівці), Уляну Кравченко (Перемишль), С. Русову (Прага) і Олену Пчілку (Київ).

На внесення Комісії-Матки, до якої належали пп.: Витвицька (Коломия), Веселовська (Стрий), Савчак-Червонякова (Копичинці), Майковська, Витковицька, Іжицька і Левицька, вибрали збори односторонно Гол. Виділ, якого склад подали ми в одному з попередніх чисел. Вибираючи односторонно Головний Виділ майже в тому самому складі, в якому він працював минулого року, загальні збори дали вислів своєму повному довірі для проводу Т-ва.

До Контрольної Комісії вибрано пп.: Витковицьку, Морозову і Федорчакову. Приняті резолюції подамо в одному з чергових чисел.

Учасниця.

СТІВН ЛІКОК.

Астрономи лякають.

Професор Смітсін заявив, що тепер зовсім ясним є, що земля починає чимраз поволіше крутитися довкола своєї осі.

Цю страшну вістку потвердили й начальний астроном у Грінвічі і директор фізичної лабораторії в Кеймбриджі.

Щодо мене, особисто, то я не легко забуду, то несподіване враження страшною вістки, яке мене тоді охопило.

Колиб так світ станув на однім місці, то буде завсідні день або завсідні ніч. Або ми або гіндуси матимуть вічну ніч. Я, розуміється, бажав би цього радше гіндусам, коли вже невідклячно так має бути.

Але це ще, розуміється, не ціле нещастя, яким грозять нам астрономи.

Коли земля спинеться, не буде пір року, ні припливу ні відпливу моря, ні вітрів, ні зміни погоди. Живчик життя заведе й перестане бити.

Як багато інших людей, так і я, читаючи при свіданні цю вістку, почав думати над тим, чи не безцільно вже йти до своєї щоденної праці. Чомуж не сидіти спокійно дома й не чекати на це нещастя?

Щойно після наудуми я постановив прочитати ту вістку уважніше, щоб менше-більше уявити собі, чи довго ще треба буде чекати на той кінець світа.

Після точнішого прочитання я зрозумів, що швидкість завмирання є означена міліонною частиною секунди на день.

Прочитавши це, я дуже втішався. Всеж таки є ще трохи часу. Коли за мільон днів втрачимо секунду, то значить — обчислім-же-ж! — втрачаємо секунди в яких 3.000 літ. Ну, це ми ще якось витримаємо.

Якщо треба 3.000 літ, щоб втратити секунду з 24-годинного дня, то треба 180.000 літ на втрату мінути, а 10.800.000 літ на втрату години, а цілий день страчимо, коли буде ще двадцятьчотири рази більше літ; іншими словами: кінець нашої землі повинен прийти приблизно Року Божого 259.201.929.

Ну, то тішмося й відважно поглядаємо в вічі нашій долі!

З англійського переклав

Корнелю Яворівський.

Проти червоного терору.

Протест ЦЕСУС-а.

Центральний Союз Українського Студентства (ЦЕСУС-а) звернувся до студентства поодиноких країн в протестом проти червоного терору на Радянській Україні.

Крім цього позово у Бюлетені Відділу Міжнародних Зв'язків ЦЕСУС-а за місяць грудень (у французькій, англійській та німецькій мовах) інформації про московсько-більшовицьку окупацію та терор на Радянській Україні.

Управа ЦЕСУС-а постановила на однім зі своїх засідань звернутися до культурного світа з відповідно випрацюваним меморіалом проти червоного московського терору над українським народом.

Протест „Української Громади в Чехословачкій Республіці“.

В останній час на В. Україні йде нова хвиля жорстоких переслідувань. Жертвами насильницько-терористичного режиму більшовиків упали податні робітники на полі українського культурно-національного відродження.

Ця політика московсько-більшовицької влади на Україні носить усі прикмети окупаційної влади завоююючих, які не тільки економічно без краю виснажують окуповану мілітарно країну, але й намагаються затримати духовий розвиток її населення.

Самоозахиса, що з тимбільшим завзяттям і лютою ненавистю борються окупанти проти найменшого прояву боротьби українців за своє національно-політичне визволення та за створення своєї незалежної від Москви держави.

Українська еміграція, що в кількості десятків тисяч перебуває в різних державах Європи, Америки й інших частин світу, опинилася на чужині внаслідок перемоги ворожих армій теперішніх окупантів українських земель над Українською Армією, яка знесилася у нерівній боротьбі за право українського народу на самоопрацювання і створення своєї соборної незалежної держави.

Українська еміграція є частиною свого народу і чуже з ним якнайтісніше зв'язаною. Вона почуває себе не тільки зобов'язаною всіма доступними їй засобами допомогати визвольній боротьбі свого народу, але й уважає за свій обов'язок піднести свій голос рішучого протесту перед культурним світом в обороні інтересів свого народу, який є позбавлений можливості сам закріплювати проти насильства, терору й жорстоких переслідувань його завоююючими-більшовиками.

М. Галаган,
голова Управи.

Л. Макаренко,
член Управи.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямні!

Д-Р МИХ. СКОРИК.

ЗВІДКІЛЯ ПОХОДИТЬ РУСЬ?

(Продовження.)

Українська традиція козацька вважала український нарід нащадками Русі. „То племя народу Руського“ — „се з того покоління військо“, з кого творилася українська нація. (Заява полякам 1621 р.). „Се з того покоління військо, що за Олега, монарха Руського... по морю і по землі плавало... За Володимира, монарха Руського воювало Грецію“...

В українській традиції Русь V. ст. (за Одоакра) і Русь Олега, Володимира — це одне і те саме. Історичні документи стверджують, що Русь Проансу (полудн. Галії), Норіку і Київ — це той самий нарід кельтського, галського походження.

Ю. Цезар пише, що у галлів по школах все заучували на пам'ять і так передавалася традиція. L. de Beauplan (1650) пише, що на Україні через війни не можна було зберегти бібліотек, тому вчені все держали в пам'яті. Тому можна вірити літописові, що славяни ширшили у Норіку та Панонії, про що говорить Іордан і Прокопій у VI. ст. Тому треба брати під увагу переказ, записаний Болпалом про зруйнування Києва в V. віці.

Назва краю над Роданом Ruthenia і народу Rutheni (Рус, Рос) виводиться від кельтського слова route, road, road, rux, rute — шлях, дорога, перебіг і дійсно через цей край переходило дуже багато шляхів, туди ходили різні народи. По грецькій тракт, територія наліду звалася „дромос“ і тому у греків Русь також Дроміти.

Rôder = бродити, крутитися коло чогось і звідси м. Родез, Rouex = колесо, rond = круглий, route = збиття земля, шлях. Кельти були сильно ароматизовані і це треба мати на увазі

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

ЛІНОЛЕУМ, ЦЕРАТ

ЛЕОПОЛЬД ГААС

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЛЕГІОНІВ 3. — ТЕЛЕФОН 14-45

ПОРУЧАЄ НА СВЯТА:

ЛІНОЛЕУМ КОРКОВЕ, УЗОРИСТЕ І ОДНОБАРВНЕ

ЛІНОЛЕУМ „INLAID“ НЕНАРУШНІ ВЗОРИ

ЦЕРАТИ НА СТОЛИ І КРЕДЕНСИ ГОТОВІ І НА МЕТРИ

КОВРИ ВОВНЯНІ І ПЛЮШЕВІ, КРАЄВІ І ЗАГРАНИЧНІ

ХІДНИКИ ЮТОВІ, ВОВНЯНІ, ПЛЮШЕВІ І КОКОСОВІ

КАПИ КИЛИМОВІ, ПЛЮШЕВІ І БРОКАТОВІ НА ЛІЖКА І СТОЛИ

НАКИДКИ НА ОТОМАНИ І ТАПЧАНИ ОСТАННІ НОВОСТИ

ФІРАНКИ З ТЮЛО, ЕТАМІНИ, МАРКІЗЕТИ І З МЕРЕЖКОЮ

СКАТЕРТІ ПОЛОТНЯНІ З СЕРВЕТКАМИ — КОМПЛ. ГАРНІТУРИ

Коци, Дерки, Японські Мати, Карніші

Величезний вибір. Найнижчі ціни.

50 ВЛАСНИХ ВІДДІЛІВ

В КРАЮ І ЗАГРАНИЦЕЮ.

Поручення з провінції полагоджується відворотно.

Небезпечні німецькі кружляки.

В французькому парламенті при бюджетній дебаті про маринарку мав відомий посол Еріо велику промову. Між іншим порушив справу розброду на морі і нарікав, що на Вашингтонській конференції наложено на Францію обов'язок не переступати щодо калібру новинних кораблів означеної границі тонажу. А тимчасом, що діється? На Німеччину не наложено такого обов'язку (бо Версайським договором дозволено Німеччині удержувати лише в лінійних кораблях і 6 панцирних кружляків) а вона рибудувала воєнний корабель, який є пострахом для всіх воєнних маринарок.

Скільки в цьому правди? Чи справді панцирник „А“, про якого в німецькому парламенті уряд перед роком звідав затишну боротьбу, який дістав кредит на його докінчення, такий страховий, чи ціла промова Еріо була лиш страхополохом, щоб мати притоку на Німеччині щось видусити?

Річ мається так: Версайський договір обмежив німецькі панцирні кружляки до об'єму 10,000

тон. Представники антанті рахували, що з такими кар'єрами супроти їх дреднаутів, що мають зваж 30,000 тон, Німеччина на морі не буде мати ніякого значіння. Та перерахувались, бо німці втіли їм таку штуку, якої „антантники“ не сподівались. Німецький панцирник „А“ не переступив об'єму 10,000 тон, але озброєний такими важкими гарматами як антантські дреднауты, а надто більше поворотний і скориний в їзді так, що може не лиш мрятися з дреднаутом, але його легко похвати. А таких панцирників може Німеччина преспойібно побудувати в і ще два резервові.

Звідси пішов страх не лиш на Францію, але і на другі великі морські держави. З подиву остовпіли перед німецькою винахідливістю і технічним здобутком. Головна причина того успіху — це примінення моторів геніального німецького інженера Рудольфа Дісла (1858—1913). Конструкція його машинерії полягає в тім, що при якнайменшій назі моторів осягаємо дуже високу працю; а що адобувається на назі машинерії, те зужитковється на тяжку артилерію, на добрий панцир та на запаси амуніції. Таким способом панцирник може мати так як найменший дред-

при розгляді кельтських назв. Рутенія, як переходовий тракт, має дуже багато подібности з Україною.

Багато імен на Україні можна вивести від кельтики. Рурик — це назва кельтська, пенз з латини (rus, ruis — поле, село, мужицтво, селянське господарство), це боярин, вкєть — у кельтів багато назв зі закінченням на „ик“ (Верцінгенторик, Оргеторик, Амбіорик і т. д.). Трувор — trouver — підприємець, купець. Сінеус (sine — без) це людина без свого діла, наємник, дружинник.

Рурик, Трувор, Сінеус — це назви зі златинщеної кельтики, три брати, персоніфікація різних станів (боярина, купця, дружинника), котрі появиліся на Україні. Три брати — річ звичайна у легендах.

В 941 р. Київська Русь ще не була настільки заселіювана до київського славянського населення, щоб не можна її було відрізнити і тому Семен Логофет, описуючи підплив Ігора під Царгород, пише: „Підпливали до Царгороду Руси, що називаються Дроміти (дивні вище сказане), вони суть з роду Франків“. (У тім часі галлі звалися вже франками-французами).

Арабський письменник Аль Мукадесі, описуючи похід Руси на козар, пише, що це „народ з Рума (давньої римської імперії), що звється Рус“. Греки: Скліпіа (XI. в.) і Кедри (XII. в.) пишуть, що Русь Київська — це „geloos keltikon“. Князь Святослав по опису голив бороду, носив вуся і мав чуприну, як кельти. У кельтів стрічаємо богів із таким виглядом, як Перун, а побіч них тризуб. (На кельтських монетах стрічаємо тризуб, так, як на монетах Володимира В., Святослава і Ярослава. Іби Фалдан, Масуді і Лев Діакон, описуючи похорони Руси, подають опис, згідний з похоронами галлів. Особливо цікава сцена з паленням піни — спільна галлям і Русі.

Автор, розслідуючи легенди про Русь, доказує, що перша Русь осіла над Чорним Морем і звідси опанувала північню. Про це свідчить легенда про нарід Зар-Дан, в котрій стрічаємо аж 17 назв, які ведуть знова в Рутенію, в південну Галлію. Описи Руси з аіографії св. Степана та чудя Георгія Амастрідського також потверджують, що Русь осіла над Чорним Морем. Це потверджує рішуче арабський письменник Ібн Росте (903 р.), Гардізі та грек Евстафій. Що Русь походила з півдня, знає про це сказати і хорватська легенда про Русь з Панонії, вісти Іордана і київського літописця, легенда Богухвала польського літописця з XIII. в. і чеського тронікаря Пулкави (XIV. в.).

Цікаво, що назви „Русь“ у Скандинавії ніде нема, а всюди, де жили галлі, багато назв, зв'язаних з Руссю. Одиною зачіпкою для норманів це те, що західні фіни звуть Руссю Скандинавію. Однак фіни могли норманів назвати русотами тому, що нормани їздили на Русь, так, як у Київ грецькими називали тих, що їздили в Грецію.

Переходячи топографічні назви країн, де переселилися галлі, стрічаємо такі назви: в західній частині Британії, Уельсі (Wales), званий по французьки „pays de Galles“, в гори Пеніни. „Pen“ — по кельтській гора. Там є ріка, котра за Цезаря звалася Дан і місто Данум. По кельтськи дан — ріка. Ріка Дан є і в Шотландії. Тепер ті ріки звуться Дон, а місто Донкастер. На Україні маємо Дон і Донець. В план. Франції є ріка Isara, Isere, Samara, в півд. Галії (в Рутенії) ріка Oldis, Lot (лат. Alutus), Родан (по кельтськи го — швидкий, dan — ріка) — на Україні є також Альта, Олта, Самара. Arelate — це Орелець

(Докінчення буде.)

НЕВИЧЕРПАНИМ джерелом принадної лентури для дітей від 3 до 10 літ є безперечно:

"СВІТ ДИТИНИ"

Квартальна плата в редакцію виносить 3 зол. — Адреса: Львів, вул. Зіморонича ч. 3.

НОВИНКИ

— Фотограф Янушевич, вул. Вінцентого Поля ч. 1, бічна Зеленої, Тел. 3960. 238 25—2

— **ДО ВІДОМА НАШИМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ.** Всім, що залягають з передплатою "Діла", висламо сьогодні почтові картки з виказом їх задегостості по кінець грудня 1929, із просьбою привітати ці задегостості якнайскорше. Маємо пому надію, що наші післяплатники вирівають свої задегостості і рівночасно приляють передплату на 1930 рік, в іншому випадку ми примушені здержати їм вислаку нашої газети.

— **Львівська хроніка.** Дня 26. XII. 1929 р. в год. 8. вером при вул. Петра Скарги невідомий молодий чоловік стріляв із револьвера до 19-літньої дівчини, Анни Гаврон і поранив її. — При вул. Янівській хтось постріляв у лице робітницю Івана Брава. — У парку Кілієвського, від пам'ятника, знайдено на лавці замерзлий труп 35-літньої жінки, Пелагії Пушкар. Лікарі ствердили, що вона зажила отруту, після чого замерзла в парку. — На Марійській площі ч. 7 підірвав собі бритвою горло шляхтар. Сімон Шпигел але ратункове поготівля відвезло його до лікарні, де лікарі мають надію утримати його на життя. — На Замарстинівській, при вул. Теодора ч. 11 застрілялась Ольга Гарагалець. Причини самогубства невідомі. — При вул. Тетинській 3, в помешканні д-ра В. Левицького злодій крадіжку біжутерію, вартості 1300 зол. — При вул. Охоронючій 11 а злодій викрав гардероб, вартості 1735 зол. — При вул. Жулинської 5 бачка Софії Прухницької у ночі світила свічки через необережність вчинила пожежу, яку вщастя запригвозили сторожі і скоро погасили. — При вул. Пекарській 10 двох робітників, сип Хробак і Олекса Федько, отруїлося світним газом, але ратункове поготівля урятувало їх від смерті. — На вул. Жовківській пожежа наглою смертю, ідуци тротуаром, Пелагії Шимовської з Тернопільщини. — При вул. Яблківській 36 пропала без сліду 17-літня дівчина, Станіслава Пеленська. — При вул. Зеленої ч. 41 підчас святої вечери сторож дому, Воляк, посперечався з жінкою, яка не хотіла а не поділитися оплатком і вхопитися зі стола випробувати її в пласці. Ранену відвезено на свити-вечір до лікарні. — При вул. Валовій ч. 5 скупина, Марія Майдан, уквала у свого господаря 120 золотих, а коли це виявилось, вона скочила через вікно з III поверху і тяжко потовкала на цілім тілі. — При вул. Городецькій ч. 11 партаконі робітники підчас бійки поранили двома товаришами, Тадея Гринька.

— **Арештування комуністів у Львові.** Дня 26. ц. львівська поліція перевела ревізію в помешканні Вільгельма Столярчика, члена лівиці ППС, ашккалого при вул. Театинській ч. 11. У помешканні Столярчика відбувалась якраз нарада, якій брали участь відомі комуністи: Макс Озер, Віктор Хрустель і Якуб Герштааль. Од із присутніх переписував на машині реферат "Соціалізм і фашистська опозиція". Всучасників наради арештовано, а при ревізії конфісковано багато комуністичних ленточкошорур, печаток і машину до писання.

— **Гостре стріляння на Замарстинівській.** Дня 2. А. 93, 16, 20, 22, 23, 27 і 29 січня 1930 р. на військовій стрілянці на Замарстинівській відбулись впрі гострого стріляння. Площина, загрожена госми кулями, буде окружена військовими військами і мешканці Замарстинівки повинні у вади інтереси у цих днях оминати військову стрілянню та площі біля неї.

— **Після ограблення жінки ромунського міністра.** Недавно преса повідомляла, що на лінії Кошия-Станіславів ограблено у поїзді жінку ромунського міністра, при чім що жінку доведе наркотиком до непритомності. Поліції вдалося власти на саїд виновиників того рабунку, а тим чиним, що в Новім Санчі арештовано злого злодія, Кальостермаера та його на-Рече, Осипу Везорівну, в домі яких конфісковано значну кількість брилянтів, золотих перстень та інших біжутері. Кальостермаер зрадничався са то так, що запропонував одному юві-лерокупити в нього брильянт, вартості 10.000 золотих, що очевидно було для ювілера дуже піддає і він повідомив про це поліцію. Поліція вештувала Кальостермаера і повідомила про цю поліцію в Станіславів, Львові та Букарешті. Енер букарештська поліція покликана до відства жінку міністра Молдована і вона певняне на дику конфісковану у Кальостерма біжутерію та висинить остаточно чи-

ця біжутерія в її власність. Тим чиним таємничий рабунку у залізничі був би висинений.

— **З життя Дрогобича.** На останній засіданні міської ради Дрогобича поділено Дрогобич на 11 опікунчих округів, а яких 4 польсько-жидівські, а 3 округи призначено для українців. Для кожного округу вибрано опікунів та їх заступників. Дрогобичський магістрат протягом часу від квітня 1928 до листопада 1929 видав 209 концесій на будови і перебудови домів, а чого 180 полякам, 57 концесій припало українцям, а 34 для жидів.

— **Нова енциклопедія папи.** З нагоди 50-ліття свого священства папа римський видає нову енциклопедію, в якій подано до відома найважливіші події з життя католицької церкви в цьому році. У цій енциклопедії говориться про велику побіду католицького світа у справі відновлення папської держави, далі згадується про конкордати з Португалією, Румунією і Прусією і про відновлення приязних відносин між Ватиканом та італійською державою та про важке положення католицької церкви в Мексику. Згадується також про зближення католицької церкви зі Сходом і про зріст католицизму на Сході. Окремо згадує папа про першу конференцію українських єпископів у Римі та підкреслює цей факт, як важний у житті католицизму.

— **Перші жертви зимового спорту.** Із Берліна виїхали молоді лещетарі на шпиді гір між Шпіндлер-Бавде і Принц-Гайнрих-Бавде, де мала відбутися лещетарська прогулянка. Кількох із них, а саме: Вернер Вессель, Гільдегард Шенфельд, Фріц Радлов і Ганс Теше збрили на найвищі верхи, де натрапили на велику бурю і снігову заметіль. Розважливі прогулякунці вернулися на доли, а 3 студентів і дві дівчонки мандрували далі. Вночі вони заблукали серед гір і замерзли на смерть. Дотепер вдалося відшукати трупи 2 студентів і 1 дівчини, яку добуто зніди снігу. В гори вислано окрему рятункову експедицію, але було вже запізно. Всі погибли в горах. Лещетарі були відомими активними членами національно-соціалістичної німецької партії, а Вернер Вессель був молодим, талановитим письменником і журналістом, на якого партія поклала великі надії.

— **Страх, якого ще не було.** Для характеристики вислідів та успіхів боротьби з алкоголізмом в Америці саужити такий факт: В Канаді по правім березі ріки Детройт вибух страйк пачкарів, що перевозять тайні транспорти алкоголю через цю ріку. Страйкуючі пачкарі вимагають від своїх підприємців по 3 долари за (перепачкування одної скрині з пивом (у скрині є 24 пляшки) і по 15 доларів за перепачкування 12 пляшкової скрині з горілкою. Пачкарі витрали страйк, бо перед різдвяними святами запотребування алкоголю в Канаді було таке велике, що не зважаючи на всякі перепони і високі оплати для пачкарів, підприємці заробили підчас свят на алкоголі великі суми.

— **Вік дерев.** У Каліфорнії є дерева, яких вік нараховують на кілька тисяч літ. Щоби цього дерева не стинати, а рівночасно мати можливість обчислити його вік, каліфорнійські дослідники придумали окремий апарат, яким вирізують із такого дерева кусок, що одним кінцем сягає до осередка, а другим до кори і на цьому кусочку обчислюють після перстенів вік таких дерев.

— **Лист Аллага.** У Самарканді в останніх часах зроста антикомуністична пропаганда і ініціатори тої пропаганди уживають усіх способів, щоби турків відвернути від впливів комуністичного руху. На днях між населенням Самарканди розкинено "Лист Аллага", який нібито упав із неба. У цьому листі Аллаг і Магомет закликають своїх вірних зберегти вірність магометанізму та поборювати антирелігійний комунізм.

— **Чуда на гробі священика.** Як це ми писали, на гробі католицького священика Поверса в Мальдені (Америка) діються чуда, яких досі не вдалося висинити. Американська преса пише, що біля гробу цього священика збираються щоденно великі маси народу, часто по 50.000 осіб. Кардинал з Бостону видав наказ замкнути цвинтар і не допускати публіки до гробу, аж доки окрема комісія не ствердить, чи справді тут мається до діла з чудами.

— **І злодія можна обкрасти.** У Нью Йорку відомий бандит, Кордеман, обкрадав касу і заніс гроші до дому, після чого пішов собі до каварні погуляти. Підчас його неприсутності до його помешкання закралися злодії і забрали 75.000 доларів і повтікали. Кордеман дав знати до поліції, домагаючись відшукування злодіїв. Але поліції вдалося вислідити, що ці викрадені гроші вже були перед тим ограблені у банку і біляний Кордеман опинився у визинці і буде покараний, хоч його гроші пропади на віки.

ДЕНТИСТ-СТОМАТОЛОГ

Д-р Степан Дмоховський

Львів, Сикстуська 35. — Тел. 79-72.

РЕЗІННА ДЕНТИСТИЧНА ТЕХНІКА. — ПОРЦЕЛЯНОВІ КОРОНИ.

АПАРАТ РЕНТГЕНА.

23-30

— **Річні вісті.** Цього року в Зєднинєних Державах Півн. Америки арештовано 66 осіб за нарушення прогібіційного закону. — В Єрусалимі один робітник, Мойсей Кап, найшов гранату, яка вибухла і вбила його. — Остання статистика виказує, що в Нью Йорку є тепер 6,631,636 мешканців, з чого 3,307,112 чоловіків і 3,324,557 жінок. Але разом з усіма передмістями Нью Йорк має 11,625,000 мешканців. — Народним комісаром фінансів радянської Росії іменовано жидівку, Гезу Яковлеву.

— **Справлення помилок.** У вчорашньому числі "Діла" зайшли такі помилки: В другій стрічці передової статті подано, що перше число "Діла" появилось 14. н. с. січня 1890 р., замість 1880 р. У фейлетоні п. з. "Звідкіля походить Русь?", в 7. і 8. стрічці третьої шпальти, подано: "Ще шлях через Далю (має бути: Галію) та Італію і зветься він шлях „в варяги“."

3 театру.

КООПЕРАТИВА УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР У ЛЬВОВІ (Театр ім. Тобілевича): "НЕСПОДІВАНКА", правдива подія в 4 актах К. Г. Ростворонського (у перекладі В. Блавацького).

Наш театр придбав одну нову сильну песу для свого побутового репертуару, що поволі починає шевати а афіш.

Хто бачив трагедію Ростворонського на сцені "Великого Миського Театру", не мав сміливості оглядати її на нашій сцені з двох причин: 1. тої песи ніхто не окляде двічі, коли не є сядом; 2. песа мала як головних виконавців таких артистів як Семашкова, одну із найбільших трагічних польських театрів і Барвінського, що створив другий тип солонина-плянці.

Тимчасом наші артисти і щим разом зробили аудиторії велику "несподіванку". Після спенка була вимовлена пригожою для біди сільської німнати; біда становка не тільки вистачала, але ще й зміцнювала враження своїм реалізмом. Наші артисти виходили на побутових песах різного репертуару, про що я безпосередніше похвалю до типів з простого життя, ніж артисти польські, для яких народний бут є звичайною екзотикою. Чималу вагу має й та народних пес. Навіть самі поляки (і ми разом з ними, що знаємо не гірше від них польську літературу мову) не легко схопляють мазурський або подільський діалект. Той самий текст переданий українською мовою, навіть із сильними діалектичними відтінками, став для нас більше зрозумілим, а навіть робить враження природної буденної мови.

"Несподіванка" є небуденною трагедією, драма, що живцем запозичена із правдивої дійсності. Цей П трагізм відсрагив у своїй до львівську публіку, що не любить новизни репертуару і песа "провалилась" безнадійно. За те в Кракові, де живе сильна традиція найбільше трагічного польського письменника Виспянського, "Несподіванка" має великий успіх. Вільність і вапної публіки, що прийшла на виставу не знала сюжету песи. Та коли й неоди вертався до хати із нервовим судорогом після крізавого видиваща — мало хто мусів жалувати, що бачив його.

Грала П виїмково добре. П. Блавацький ще раз дав доказ свого великого сценічного розвитку і створив виїмкову креатію. П. Блавацька вперше найшла для себе відповідну більшу роль і заднадувала всіх своєю грою; лише в IV-й дії при страшнім переході в стан божовілля полегко було їй відтворити цей дуже складний психологічний момент, незвичайно приврий у песі. (Також піднесений голос у мент, коли мати рпшлась на збиство — є при сльотіх неприродний). Майстерним типом був п. Бороник у ролі жиди, якого всі пам'ятаємо з "Віа". П. І. Ленська, як звичайно, у кожнім жєсті й слові природно й вірно. Сюди в коршій була баранота: за неї належить загальне припання всім виконавцям.

Зате щодо самого перекладу треба зробити деякі застереження. Він не зроблений емоційною говіркою; подільська перемішана в ньому потрібно а гудульськими словами. Крім цього він рішуче знало макаронічний; наші селяни не вживають так часто таких слів як "ведуг" і "цалем".

Загальний висновок? Як колись "Хата за селом" перерібка а Крашевського, а пізніше "Сканий світ" В. Оркана мали більший успіх на нашій сцені, ніж на польській, так само й тепер "Несподіванка" Ростворонського має всі дані на те, щоби вийти на довгий час у репертуар наших мандівних а навіть адалогських театрів М. Р.

